

гаре-ти негови подданици, защо мюсюлмански-ти негови просвѣтителѣ не сѣ могли да бждѣтъ въ толкова заблужденіе, що да не знаятъ съ каквы люди имѣтъ да правятъ, съ Турцы ли или съ Славяни“. — По-нататѣкъ пбн-Фоданъ съобщава, че българскитѣ царь заповѣдалъ, да му дадатъ да пие медово вино, „кое-то по туземный-тъ языкъ си зовало *сывочка* (sic)“. — Подобно и другъ арабски писателъ Хаджи Халфа казва, че българитѣ иматъ езикъ и обичаи сходни съ рускитѣ, а Шемседдинъ Мухамедъ „арабски географъ, приводимый отъ Френа, писалъ, какъ нѣкои българе, кои-то отходили въ 10-тъ вѣкъ на Мекка за поклоненіе, като дошли на Багдадъ, были отъ него попитани що были за народъ? а они му отвѣщали: „Нии смы българе, а българе-ти сѣ смесени отъ Турци и Славяны“. Това свидѣтелство Кръстьовичъ го тълкува така: „българе-ти, бывше отъ край чисти славяне, размѣсили ся *посла* съ Турцы, кои-то нашли на земкѣ-тѣ имъ и ги покорили, какъ-то ны казва Исторія-та“.

Като тегли чѣрта подъ всичкитѣ си аргументи, Кръстьовичъ свѣршва така (изсл. 146):¹⁾ „Тия и други свидѣтелства, доказаватъ направо и безирекословно, че българе-ти были и въ началѣ и наосѣдѣнокъ племѣ славянско, и *говорили, какъ-то и днесъ говорятъ, языкъ чисто славянски*, инакъ бы много трудно да ся разумѣе, какъ бы забравили така лесно и скоро языкъ-тъ си, и какъ не быхъ сохранили нито една рѣчь отъ първыя-тъ си татарскы, или финскы или кой-други языкъ, когато видимъ въ Франціѣ, въ Англіѣ и въ други такива мѣста, които дошли и завоѣвали народи иноязычни, че като си размѣсили съ туземны-ти покоренныя имъ народы, размѣсиль имъ си и языкъ-тъ и така стои и дору и до днесъ размѣсенъ, сирѣчь составенъ размѣсено и отъ двѣтъ язычни стихіи, безъ да ся изгуби совсѣмъ ни една. А напротивъ въ Българіѣ-тѣ, какъ-то днесъ така и въ Борисово-то время, сирѣчь ок. 184 само години, отъ какъ дошли тамо българі-ти и ся размѣсили ужъ съ Славяны-тъ, говоримыя-тъ языкъ е былъ чисто славенскы, безъ да има въ себѣ ни една рѣчь татарскъ или финскъ, кое-то е невозможно, ако не бы были Славяне изъ начала“.

При всичката популярностъ на Венелиновата хипотеза у насъ, къмъ която клоня още дору Любенъ Каравеловъ (Знание, I, р. 136), чудно е, че — съ изключение на Кръстьовичевитѣ изслѣдвания — ние малко намираме у насъ опити, да се даде по-здрава основа на славянската теория, като се привлече по-энергично на помощъ *этимологията и народната ономастика*.

Даже такъвъ единъ любитель на филологичнитѣ фокуси, какъвто бѣше *Риковски*, упражнява своето остроуміе твърдѣ рѣдко върху старитѣ

¹⁾ За възгледитѣ на Кръстьовича е характерна и рецензията му на Дринова „Теорія за происх. на българския народъ“ въ Читалище II, 1871 гл. 5, 185—186, и гл. 6, 231—238. За езика на прабългаритѣ тукъ К. не казва обаче нищо ново и отправя читателя къмъ своитѣ докази въ Бълг. Книж. 1858. (вж. по-горе).

²⁾ Ако се сяди по една бължка въ сѣч. му „О Асію“, 113, 23 той е ималъ, може би намѣрение да стори това въ особѣнъ трудъ.